

Jaarverslag

2021

Maart 2022

Afkortingenlijst

ACVG	Adviescollege Veiligheid Groningen
BBI	Bedrijfsbureau Bouwimpuls
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
IMG	Instituut Mijnbouwschade Groningen
NCG	Nationaal Coördinator Groningen
NEN	Stichting Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut
NPR 9998	Nederlandse Praktijk Richtlijn 9998
SodM	Staatstoezicht op de Mijnen
TNO	Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek

Begrippenlijst

Gebouw-tot-gebouwvariabiliteit	Binnen een typologie hebben de woningen vergelijkbare bouwkundige kenmerken, maar ze zijn niet identiek: de kwetsbaarheden zijn daarom enigszins verschillend. Deze verschillen worden aangeduid met de term gebouw-tot-gebouwvariabiliteit.
Nederlandse Praktijkrichtlijn 9998	De NPR 9998 beschrijft (reken)methoden waarmee constructeurs kunnen vaststellen of gebouwen, al dan niet na versterkingsmaatregelen, voldoende aardbevingsbestendig zijn.
Praktijkaanpak	Een methode waarbij een aannemer samen met een constructeur op basis van hun kennis, ervaring en deskundigheid beoordelen of een gebouw aan de veiligheidsnorm voldoet, en hoe het eventueel versterkt moet worden. De NPR 9998 vormt altijd de basis bij de beoordeling van een gebouw.
Typologieaanpak	Een methode waarbij gebruik wordt gemaakt van standaardtypen gebouwen om te beoordelen of een individueel gebouw aan de veiligheidsnorm voldoet en - indien nodig en beschikbaar - standaardmaatregelen voorschrijft om een gebouw te versterken.
Uit-het-vlak bezwijken	Onder invloed van een aardbevingsbelasting kunnen wanden uit-het-vlak bezwijken. Dit gebeurt als een grote horizontale belasting loodrecht op het vlak van de wand optreedt.

Voorwoord

Voor veel Groningers is de veiligheid van hun huis nog altijd een bron van zorg, veroorzaakt door jarenlange aardgaswinning in hun ondergrond. Om die veiligheid te kunnen toetsen en zo nodig te verbeteren, zijn heldere kaders, modellen en normen voor huizen en andere gebouwen noodzakelijk.

Het ACVG adviseert de staatssecretaris, verantwoordelijk voor mijnbouw, daarover. Gevraagd én ongevraagd. Zowel de leden van het college als de medewerkers van het bureau doen dat met veel inzet, passie en deskundigheid. Iedereen bij het ACVG houdt daarbij het oog scherp op de bal: snel veiligheid voor de Groningers!

In dit jaarverslag laten wij u zien hoe wij hieraan in 2021 met overtuiging hebben gewerkt. Onafhankelijk en transparant, zoals u van het ACVG mag verwachten.

Wim Nagtegaal
Voorzitter

1 Wat doet het Adviescollege Veiligheid Groningen?

Het Adviescollege Veiligheid Groningen (ACVG) heeft de afgelopen jaren twee opdrachtgevers gehad: de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Economische Zaken en Klimaat (EZK). Zij hebben ook in 2021 adviezen gekregen van het ACVG over de veiligheid van gebouwen en bouwwerken in de aardbevingsgemeenten Eemsdelta, Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen en Oldambt. Sinds het aantreden van het kabinet Rutte IV in januari 2022 houdt één bewindspersoon zich met de aardbevingsproblematiek in Groningen bezig: de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat die verantwoordelijk is voor mijnbouw. Hij is nu onze vaste opdrachtgever.

Het ACVG geeft adviezen over te gebruiken kaders, normen en modellen voor de versterkingsoperatie in Groningen. Het gaat daarbij om de wijze waarop:

- a) Een (actualisatie van een) risicoprofiel voor een gebouw wordt vastgesteld.
- b) Er wordt vastgesteld of een gebouw voldoet aan de veiligheidsnorm.
- c) Er wordt vastgesteld welke maatregelen nodig zijn om een gebouw aan de veiligheidsnorm te laten voldoen.

De missie van het ACVG is om op deze manier de inwoners van Groningen veilig te laten wonen. Voor onze adviezen benutten wij de kennis van deskundigen en consulteren wij betrokken partijen, waaronder de Regio - via Ondersteunend Bureau Gaswinning Groningen - en het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM).

Bij de totstandkoming van adviezen zijn onafhankelijkheid, deskundigheid en transparantie de basis. Een evenwichtige samenstelling van het college en de input van deskundige partijen is het uitgangspunt voor een uitgebalanceerd proces van afweging, waarin zo veel mogelijk invalshoeken en relevante aspecten worden meegenomen. Bij de totstandkoming van de adviezen wordt in ieder geval aandacht besteed aan de laatste bouwkundige en seismische inzichten, de laatste inzichten over toekomstige gaswinning, de uitvoerbaarheid van de adviezen en de doeltreffendheid van deze adviezen in de praktijk.

Het adviescollege trekt zijn eigen conclusies, zonder beïnvloeding van derden en vrij van persoonlijke belangen.

In de voorbereiding van zijn adviezen raadpleegt het ACVG in ieder geval zowel de colleges van burgemeester en wethouders van de betrokken gemeenten als de inspecteur-generaal der Mijnen over de uitvoerbaarheid en doeltreffendheid van de adviezen. Tevens consulteert het adviescollege de provincie Groningen en de Nationaal Coördinator Groningen. Afhankelijk van het type advies kan het conceptadvies ook aan andere betrokken partijen worden voorgelegd ter consultatie. Bij elk advies wordt aangegeven welke partijen dat zijn en worden de reacties, en de (eventuele) reactie daarop van het ACVG, vastgelegd.

Uit: Werkwijze ACVG

Het ACVG komt wekelijks samen om te overleggen over adviesvragen en andere relevante, lopende zaken. In 2021 vonden als gevolg van de coronamaatregelen bijna alle vergaderingen via videoverbinding plaats.

Naast het interne overleg hebben wij zowel via een vast vergaderschema als op ad-hoc-basis overleg gevoerd met andere betrokken partijen. Uiteraard was er vorig jaar regelmatig overleg met

(vertegenwoordigers van) de opdrachtgevers van het ACVG, de ministeries van BZK en EZK. Maar ook met partijen als SodM, NCG, de Mijnraad en maatschappelijke organisaties zoals het Groninger Gasberaad en de Groninger Bodem Beweging. Met Ondersteunend Bureau Gaswinning Groningen, IMG, NEN en TNO is op ad-hoc-basis (soms intensief) contact geweest.

Het ACVG werkt in een continu spanningsveld tussen snel en verantwoord adviseren. Wij willen graag bijdragen aan een versnelling in de versterkingsoperatie; tegelijkertijd is het belangrijk dat deze operatie verantwoord verloopt, voldoende draagvlak heeft en dat de noodzakelijke maatregelen genomen worden. Zorgvuldigheid in onze adviezen is dan ook van groot belang.

Uitvoerbaarheid

Vlotte advisering is niet onze enige bijdrage aan een mogelijke versnelling. Wij proberen in onze adviezen ook zoveel mogelijk rekening te houden met de uitvoerbaarheid en het realisatietempo ervan in de praktijk. Tijdens een adviestraject blijven wij in overleg met relevante partijen en onze opdrachtgever. Zo kunnen wij toetsen of wij in ons advies de vraag helder hebben beantwoord en de bewindspersoon er direct mee aan de slag kan.

Wanneer wij gevraagd zijn om een beoordeling, maar (nog) geen groen licht kunnen geven aan een werkwijze of kader, proberen wij suggesties te doen hoe het beoogde doel wél kan worden bereikt. Bijvoorbeeld door mee te denken over de verbeterslag, of door een alternatieve route voor te stellen. Als wij tijdens ons werk knelpunten opmerken die buiten onze opdracht vallen, zullen wij deze melden bij onze opdrachtgever of andere relevante partijen, bijvoorbeeld in de vorm van een notitie. In 2021 hebben wij dit meerdere keren gedaan.

1.1 Samenstelling

Het ACVG bestaat uit vier leden, onder voorzitterschap van vice-admiraal b.d. Wim Nagtegaal. De samenstelling van het adviescollege zag er in 2021 als volgt uit:

Wim Nagtegaal,
vice-admiraal b.d.

Ing. Jan Kees de
Pagter

Prof. dr. ir.
Jan Rots

Prof. ir. Simon
Wijte

Drs. Nynke
Cornelissen
(secretaris)

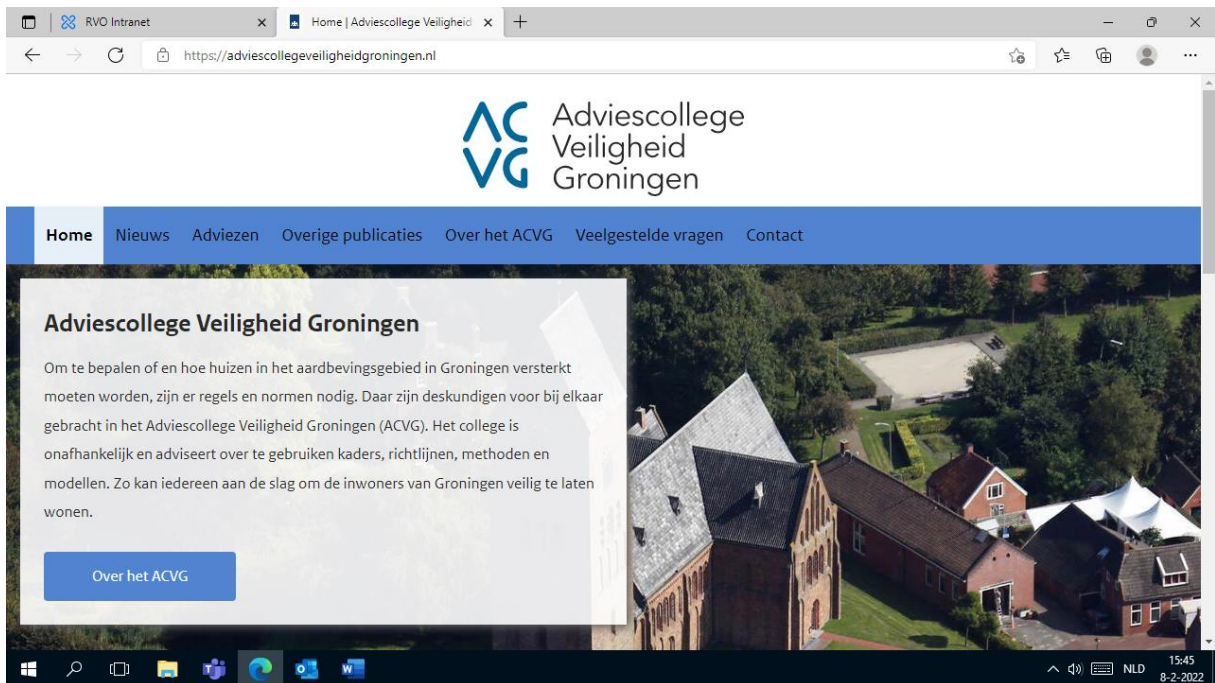
Het ACVG wordt in zijn werkzaamheden inhoudelijk en facilitair ondersteund door het bureau, onder leiding van Nynke Cornelissen. In 2021 bestond het bureau uit:

- Marlies van Breugel, algemeen adviseur/ plv. secretaris
- René van Geffen, communicatieadviseur (vanaf 1 maart 2021)
- Klaas Huisbrink, specialistisch adviseur
- Nicole Huizinga, directiesecretaresse
- Vincent Muris, specialistisch adviseur

Het ACVG maakt bij zijn werkzaamheden ook gebruik van de externe expertise van Ruben Jongejan en Piet van Staalduinen. Wij hebben daarnaast Otto Wassenaar op gezette momenten gevraagd om een kritische reflectie.

1.2 Website

Wij vinden het van groot belang dat wij, naast onafhankelijk en deskundig, ook transparant zijn over onze werkzaamheden. Informatie over het ACVG, onze werkwijze en onze adviezen is te vinden op onze website [www.adviescollegeveiligheidgroningen.nl](https://adviescollegeveiligheidgroningen.nl)

2 Werkzaamheden in 2021

Het ACVG heeft zich in de eerste helft van 2021 met name gericht op de follow-up van zijn advies over de typologieaanpak uit november 2020. Ook zijn wij verdergegaan met ons advies over de praktijkaanpak dat wij in oktober 2021 hebben afgerond. Tegelijkertijd zijn wij in de herfst begonnen met de voorbereidingen op het advies over de veiligheidsstatus van gebouwen die buiten de scope van de versterkingsoperatie vallen. In 2021 hebben wij ook een aantal notities geschreven en daarna gedeeld met onze opdrachtgevers en andere relevante partijen. Dit deden wij wanneer wij bijvoorbeeld van mening waren dat een nadere toelichting de uitvoering van onze adviezen zou kunnen verbeteren.

Werkprogramma

Ontwikkelingen rondom de versterkingsoperatie, zoals de totstandkoming van de Tijdelijke wet Groningen en nieuwe inzichten rondom veiligheid en versterking, hebben de inhoud van ons [Werkprogramma 2021](#) niet veranderd. Hiermee hadden wij aanvankelijk wel rekening gehouden.

De update van de NPR 9998 en de nieuwe SDRA-run hebben evenmin aanleiding gegeven tot ACVG-adviezen.

2.1 Typologieaanpak

De typologieaanpak bestaat uit drie stappen:

1. *Typologisch toedelen*: een deskundige deelt woningen met dezelfde bouwkundige kenmerken toe aan een typologie. Dat gebeurt na een opname van de woning.
2. *Typologisch beoordelen*: per typologie is bepaald tot welk niveau van aardbevingsbelasting er wordt voldaan aan de veiligheidsnorm. Dit niveau wordt bepaald door de locatie van de woning. Zo kan na het toedelen aan een typologie op basis van de locatie worden beoordeeld of een woning veilig is. De methode baseert zich op onderliggende berekeningen die voor een typologie zijn gemaakt.

3. *Typologisch versterken*: als een woning volgens de typologische beoordeling niet voldoet aan de veiligheidsnorm, kan deze versterkt worden. Doordat de woningen ingedeeld zijn in typen met dezelfde kenmerken, hoeven ingenieursbureaus niet voor elke individuele woning apart te berekenen welke versterkingsmaatregelen er nodig zijn. In de praktische uitvoering van deze maatregelen zal wel maatwerk per woning worden geleverd.

Het ACVG heeft in de lente van 2021 het licht op groen gezet voor de typologische toedeling en beoordeling van een groot deel van de gemetselde rijtjeswoningen, twee-onder-een kapwoningen en vrijstaande woningen in het aardbevingsgebied.¹ Deze woningen, die vallen onder de metselwerktypologieën 1, 2, 5, 6 en 7, vertegenwoordigen samen ongeveer 60 procent van de werkvoorraad van de NCG.²

De ministers van BZK en EZK hadden het ACVG om een oordeel gevraagd, omdat wij in ons [eerdere advies \(november 2020\)](#) constateerden dat TNO nog drie verbeterpunten en vier controles moest uitvoeren.

Voor de woningen in de metselwerktypologieën 1, 2, 5, 6 en 7 heeft TNO alle werkzaamheden afgerond. Daarbij heeft het ACVG een extra veiligheidsmarge geïntroduceerd. Zo wordt voorkomen dat een aantal woningen in deze typologieën ten onrechte veilig wordt verklaard.

De ministers hebben op 24 juni 2021 [een brief naar de Tweede Kamer](#) gestuurd. Daarin staat dat zij [het oordeel van het ACVG](#) overnemen.

Beoordeling resterende typologieën

De validatie van de metselwerktypologie D (gebouwen met meerdere verdiepingen, zoals appartementen-complexen en portiekflats) is eind 2021 gestart. Het ACVG heeft deze validatie in januari 2022 afgerond.

2.2 Praktijkaanpak

¹ Er waren nog geen uitgewerkte versterkingsmaatregelen voor deze typologieën beschikbaar.

² Deze vijf metselwerktypologieën bevatten ook twee betontypologieën (1b en 1c).

De praktijkaanpak is, net als de typologieaanpak, een van de maatregelen uit het Versnellingspakket dat Groningse bestuurders samen met de ministers van EZK en BZK begin 2020 hebben vastgesteld. In opdracht van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) heeft Bedrijfsbureau Bouwimpuls (BBI) de praktijkaanpak verder uitgewerkt.

Deze praktijkaanpak is volgens het ACVG valide en geschikt om op basis hiervan zogenoemde 'besluiten op norm' en versterkingsbesluiten te nemen.³ Het ACVG is positief over deze aanpak, omdat hierbij de NPR 9998 altijd de basis vormt voor de beoordeling van de veiligheid van een gebouw. Wel benadrukt het college het belang van kwaliteitscontrole door de NCG. Zo kan worden bewaakt of de uitvoering van de aanpak overeenkomt met de omschrijving ervan door BBI.

Pluspunt

Dat bij de praktijkaanpak zowel de beoordeling van een gebouw als het ontwerp en de uitvoering van de versterking bij één partij is ondergebracht, beschouwt het ACVG als een belangrijk pluspunt. Ook de bewoners weten zo eerder waar zij aan toe zijn. Dankzij de inzet van ervaren deskundigen en een gelaagde werkwijze (van eenvoudige tot complexe berekeningen), kan het hele proces ook sneller verlopen. Het ACVG adviseert dat de NCG goed in de gaten houdt of deze versnelling ook echt wordt gerealiseerd.

De ministers van BZK en EZK hebben op 11 november 2021 [een brief naar de Tweede Kamer](#) gestuurd. Daarin staat dat zij [het advies van het ACVG](#) overnemen.

2.3 Gebouwen buiten scope van versterkingsoperatie

Het ACVG werkt sinds de herfst van 2021 aan een advies over de veiligheidsstatus van gebouwen die buiten de scope van de versterkingsoperatie in de provincie Groningen vallen. Elk gebouw binnen de scope (in totaal 27.030 adressen; peildatum 31-12-2021) krijgt altijd een opname op locatie (verzamelen van bouwkundige gegevens) en daarna een beoordeling, gevolgd door een besluit op norm of een versterkingsbesluit.

³ Tussen 1 september 2020 en 1 juli 2021 nam de NCG na de beoordeling van een gebouw een zogenoemd 'normbesluit'. Sinds 1 juli 2021 spreekt men van een 'besluit op norm'. Daarin staat dat een gebouw voldoet aan de veiligheidsnorm.

Meer duidelijkheid

Bestuurders in de provincie Groningen en de rijksoverheid willen nu ook meer duidelijkheid voor de eigenaren en bewoners van gebouwen buiten de scope. Daarom hebben de ministers van BZK en EZK aan het ACVG gevraagd of het voldoende aannemelijk is dat deze gebouwen aan de veiligheidsnorm voldoen, en hoe eventuele risicovolle gebouwen buiten de scope kunnen worden geïdentificeerd.

Het ACVG heeft voor deze adviesaanvraag een plan van aanpak gemaakt dat in 2022 wordt uitgevoerd.

Onderbouwing adviezen

Het ACVG vindt een gefundeerde onderbouwing van zijn adviezen en beoordelingen belangrijk. Daarnaast ziet het ACVG het ook als zijn taak om onderwerpen onder de aandacht te brengen, die mogelijk over het hoofd worden gezien of op verzoek van het ministerie nader worden onderzocht. Om die reden heeft het college in 2021 diverse achtergronddocumenten en verdiepende notities geschreven, onder meer over de typologieaanpak en de gelaagde aanpak. Deze documenten zijn op verzoek verkrijgbaar.

3 Financiële verantwoording

Het ACVG ontvangt van het ministerie van EZK de financiële middelen om zijn taak te vervullen. Die middelen moeten het ACVG de ruimte bieden om zijn werkzaamheden naar eigen inzicht vorm te geven. Voor 2021 is er een budget toegekend van € 2.485.289. Het ACVG heeft € 1.464.433 hiervan benut.

Deze lagere realisatie laat zich door verschillende factoren verklaren, waaronder:

- Er zijn financiële middelen gereserveerd om in 2021 een vijfde collegelid te werven en te bekostigen, evenals een extra bureaumedewerker. Wij hebben uiteindelijk hiervan afgezien, omdat de huidige samenstelling voldoet.
- Wij hebben voor ons werk specialistische experts nodig met kennis en deskundigheid op een zeer specifiek werkgebied. Aanvullend geldt de eis dat deze experts vanuit een onafhankelijke positie kunnen adviseren. Er zijn maar zeer beperkt experts beschikbaar.
- Onder communicatiediensten valt onder meer de doorontwikkeling van de website. Omdat de leverancier vrijwel geen uitvoeringscapaciteit hiervoor had, hebben wij - ook gelet op de beperkte bestaansduur van het ACVG - deze doorontwikkeling geschrapt. Uiteraard houden wij wel vast aan de minimumvereiste om transparant te communiceren over onze adviezen en werkwijze.
- In 2021 was het niet nodig om uitgebreide, externe communicatiemiddelen in te zetten; Rijk en Regio namen hiervoor zelf het initiatief.
- Door de coronapandemie zijn de reis-, verblijfs- en vergaderkosten ook in 2021 lager uitgevallen.

Het ministerie van EZK stelt de ambtelijke ondersteuning van het ACVG beschikbaar. Deze medewerkers hebben een aanstelling bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) en opereren inhoudelijk onder het gezag van het ACVG. Daarnaast ondersteunt RVO het adviescollege op het gebied van huisvesting, procesbeheer, financiën, ICT en juridische zaken.

Realisatie begroting ACVG 2021 in €	Budget	Realisatie
Totaal	2.485.289	1.464.433
Ambtelijke ondersteuning ACVG door RVO	1.295.289	1.064.627
Vacatiegelden college	500.000	213.840
Overige facilitaire kosten college	50.000	971
Communicatiediensten	140.000	7.491
Uitbesteding deskundigen (specialistische kennis)	500.000	177.504

Bijlage 1 - Overzicht Bijlage lopende en afgeronde adviesaanvragen per 31 december 2021

Onderwerp	Adviesaanvraag ontvangen	Plan van aanpak gereed	Advies uitgebracht	Verzending door ministers BZK/EZK aan Tweede Kamer
Tussentijds advies typologieaanpak	9 januari 2020	n.v.t.	5 maart 2020	16 maart 2020
Gebruik NPR-HRA	9 januari 2020	6 februari 2020	7 april 2020	26 mei 2020, nadere duiding op 22 oktober 2020
Beoordelingsmethoden Zandplaten Zuid	6 mei 2020	13 mei 2020	25 juni 2020	6 november 2020
Algemene Maatregel van Bestuur	14 mei 2020	29 april 2020	21 juli 2020	3 september 2020
Typologieaanpak	4 juni 2020 Vervolgopdracht: in februari 2021 is het ACVG gevraagd om te beoordelen of vier controles en drie verbeterpunten voldoen aan de eisen in het ACVG-advies.	15 juli 2020	17 november 2020	17 december 2020 Het oordeel n.a.v. de vervolgopdracht is op 27 mei 2021 naar de ministers van BZK/EZK gestuurd.
Gebruik van een tijdvak	13 augustus 2020	17 augustus 2020	23 september 2020	6 november 2020
Validatie praktijkaanpak	16 juni 2020	5 oktober 2020	21 oktober 2021	11 november 2021
Veiligheidsstatus gebouwen buiten de scope	16 september 2021	4 november 2021		

Adviescollege Veiligheid Groningen
Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag
contact@adviescollegeveiligheidgroningen.nl
T 088-0422777
www.adviescollegeveiligheidgroningen.nl

© Adviescollege Veiligheid Groningen
Maart 2022